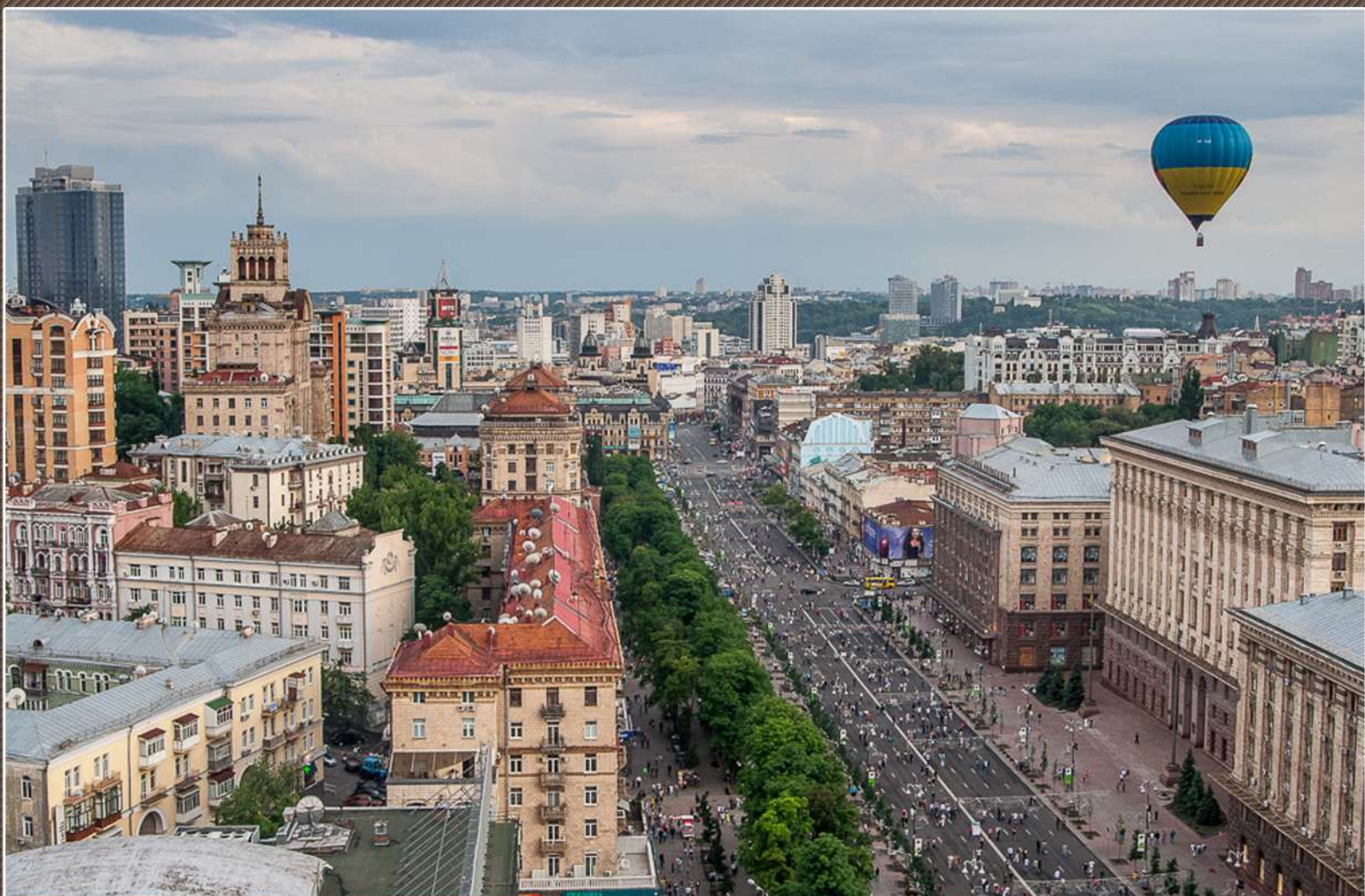

ВИКЛИКИ ДЛЯ НАУКИ В УМОВАХ 2022

(міжнародна наукова конференція)

*** Challenges for Science in the context of 2022 | International scientific conference**

**Місце проведення: Київ, Україна
18 вересня 2022 року**

**Venue: Kyiv, Ukraine
September 18, 2022**

УДК 001.1

ББК 29

UDC 001.1

BBK 29

ВИКЛИКИ ДЛЯ НАУКИ В УМОВАХ 2022

(міжнародна наукова конференція)

* Challenges for Science in the context of 2022 | International scientific conference

Місце проведення: **Київ, Україна** | Venue: **Kyiv, Ukraine**

18 вересня 2022 року | September 18, 2022

ОФОРМЛЕННЯ ЦИТАТИ:

Батюченко В.А., Дудар З.В., Мазурова О.О. Дослідження методів рішення транспортних задач лінійного програмування // Виклики для науки в умовах 2022 (міжнародна наукова конференція). Видавництво ACADEMCONF.COM // Київ, Україна, 18 вересня 2022. с. 4 - 13.

ISBN 978-966-8622-99-2

© 2022 Видавництво ACADEMCONF.COM | Publisher ACADEMCONF.COM

© 2022 Автори статей | Authors of the papers

Адреса електронної пошти: info@academconf.com

Адреса видавця (редакції): **LV-1007, Рига, Латвія**

Операційний офіс: **65039, Одеса, Україна**

ЗМІСТ (CONTENT)

ЮРИДИЧНІ НАУКИ (LAW SCIENCES)

- 1. Кислякова Єлизавета Ігорівна, Шендрик Юлія Володимирівна**
ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....4-8
- 2. Лагун Карина, Савенко Вікторія**
СУЧАСНЕ ВИЗНАЧЕННЯ КАТЕГОРІЇ КРИМІНАЛЬНОГО
ПРАВOPOPУШЕННЯ ТА ЙОГО ОСНОВНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ.....9-13
- 3. Масоха Владислава Олегівна, Шендрик Юлія Володимирівна**
ПРОБЛЕМАТИКА ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОСУДДЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ..... 14-17
- 4. Попова Тетяна Вікторівна, Шендрик Юлія Володимирівна**
ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ ЗА УЧАСТЮ
НЕПОВНОЛІТНЬОГО ПОТЕРПІЛОГО ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ..... 18-22

ТЕХНІЧНІ НАУКИ (TECHNICAL SCIENCES)

- 5. Білан Анастасія Андріївна, Станіна Ольга Дмитрівна**
КІБЕРБЕЗПЕКА ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ 23-26

ЮРИДИЧНІ НАУКИ (LAW SCIENCES)

УДК 343.1

Кислякова Єлизавета Ігорівна

курсант 3-го курсу

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Шендрик Юлія Володимирівна

викладач кафедри кримінального процесу та стратегічних розслідувань
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

***Анотація:** відшкодування збитків, завданих кримінальними правопорушеннями, має важливе значення для усунення наслідків і відновлення порушених прав. Тому особи, які зазнали шкоди внаслідок кримінальних правопорушень чи інших суспільно небезпечних дій, мають право на її відшкодування.*

***Ключові слова:** збитки, відшкодування, шкода, цивільний позов, неповнолітня особа, кримінальне провадження.*

Відповідно до ч.1 ст. 127 КПК України, шкода, завдана потерпілому, територіальній громаді, державі внаслідок кримінального правопорушення, може бути відшкодована на будь-якій стадії кримінального провадження підозрюваним, обвинуваченим, а також за його згодою будь-якою іншою фізичною чи юридичною особою [1].

Більш детально розглянемо реалізацію права на відшкодування шкоди шляхом порушення цивільного процесу у кримінальному провадженні.

Цивільні позови - це матеріальні позови, пред'явлені фізичними або юридичними особами у кримінальному провадженні про відшкодування моральної та/або матеріальної шкоди, безпосередньо завданої кримінальними правопорушеннями чи іншими суспільно небезпечними діями. Позови про відшкодування шкоди підозрюваним, підсудним чи особам, які несуть юридичну відповідальність за шкоду, заподіяну злочинами інших осіб. Цивільне провадження у кримінальному провадженні може бути порушено особою, якій завдано майнової та/або моральної шкоди безпосередньо внаслідок кримінального правопорушення чи іншого суспільно небезпечного діяння.

Якщо особа є неповнолітньою або визнана недієздатною чи обмежено дієздатною у встановленому законом порядку, її законний представник може пред'явити цивільний позов, а у випадках, коли така особа не може захистити свої права, - прокурор (ч. 1 ст. 128 КПК України) [2].

Цивільне судочинство повинно відповідати вимогам, що застосовуються до провадження, що розглядається в порядку цивільного судочинства (ст. 175 ЦПК України) [3]. Крім того, коли особі відмовлено в можливості подати позов у кримінальному провадженні, підстави для пред'явлення позову також є, якщо особі відмовлено в задоволенні позову в іншому провадженні (стаття 128 ч. 6 КПК України). При цьому, якщо особа не порушує цивільний позов у кримінальному провадженні або цивільний позов не розглядається, особа має право розпочати цивільний процес (ст. 128 ч. 7 КПК України).

Цивільні позови можуть бути пред'явлені як у кримінальному провадженні, так і у провадженні щодо застосування примусових заходів медичного або виховного характеру. При цьому особа повинна довести причину та суму звернення (ст. 129 ч. 1 КПК України). Щодо строку подання цивільного позову встановлено, що особа, якій внаслідок кримінального правопорушення чи іншого діяння проти суспільства завдано майнової та/або моральної шкоди, має

право подати цивільний позов у досудовому порядку про кримінальне провадження (ст. 1 ч. 128 КПК).

У випадку залишення пред'явленого у кримінальному провадженні позову нерозглянутим, законодавець встановлює мінімальний строк для звернення з цим позовом у порядку цивільного судочинства — 6 місяців, згідно ч. 2 ст. 265 ЦК України [4]. Початок перебігу цього строку починається з дня набрання законної сили судовим рішенням, позову, який було залишено без розгляду у кримінальному провадженні, а не з обставинами ст. 261 ЦК України (Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 20 серпня 2019 року в рамках справи № 652/219/17) [5].

Особа, якій завдано майнової та/або моральної шкоди кримінальним правопорушенням або іншим суспільно небезпечним діянням може звернутись з цивільним позовом у кримінальному провадженні до початку судового розгляду, а у разі залишення цивільного позову без розгляду особа має право протягом 6 місяців, з дня набрання законної сили судовим рішенням, яким позов було залишено без розгляду, звернутись з позовною заявою до суду в порядку цивільного судочинства.

Також, у постанові Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 16 травня 2019 року у справі № 462/5779/15-к, зазначено, що згідно п. 2 ч. 1 ст. 5 Закону України від 8 липня 2011 року № 3674-VI «Про судовий збір» позивачі у справах про відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, а також смертю фізичної особи, звільнені від сплати судового збору під час розгляду справи в усіх судових інстанціях. Відповідно до п. 6 цієї ж частини статті передбачено звільнення позивачів від сплати судового збору у справах про відшкодування матеріальних збитків, завданих унаслідок вчинення будь-якого кримінального правопорушення, незалежно від об'єкту посягання [6].

Таким чином, кожна особа, яка зазнала матеріальної, фізичної або психологічної шкоди внаслідок кримінального правопорушення, має право вимагати її відшкодування шляхом подання цивільного позову.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI
(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>)

Кравець Р.Ю. Відшкодування шкоди у кримінальному процесі
(https://protocol.ua/ua/vidshkoduvannya_shkodi_u_kriminalnomu_protsesi/)

Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV
(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>)

Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV
(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>)

Постанова від 02.02.2022 № 520/15641/15-к Верховний Суд. Касаційний кримінальний суд (<https://vkursi.pro/vsudi/decision/96694290>)

Закон України «Про судовий збір» від 08.07.2011 № 3674-VI
(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17#Text>)

Elizaveta Igorivna Kislyakova

3rd year cadet

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Shendryk Yuliia Volodymyrivna

lecturer at the Department of Criminal Procedure and Strategic Investigations

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

COMPENSATION OF DAMAGES IN CRIMINAL PROCEEDINGS

***Abstract:** compensation for damages caused by criminal offenses is important for eliminating the consequences and restoring violated rights. Therefore, persons who suffered damage as a result of criminal offenses or other socially dangerous actions have the right to compensation.*

***Keywords:** damages, compensation, damage, civil action, minor, criminal proceedings.*

УДК 343.2

Лагун Карина

курсант 3 курсу

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Савенко Вікторія

старший викладач кафедри кримінального права та кримінології
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

**СУЧАСНЕ ВИЗНАЧЕННЯ КАТЕГОРІЇ
КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ
ТА ЙОГО ОСНОВНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ**

Анотація: у роботі проведено характеристику поняття кримінального правопорушення, окреслено основні риси та властивості кримінальних правопорушень, якими характеризуються передбачені чинним кримінальним законодавством України злочини та проступки.

Ключові слова: кримінальне право, правопорушення, кримінальне правопорушення, злочин, проступок, властивості.

Протягом історії існування кримінального права поняття кримінального правопорушення зазнавало значних змін. В залежності від того, що було привілейовано - соціальна чи правова характеристика кримінального правопорушення - варто виокремити три визначення даного терміну: формальне, матеріальне і змішане.

Формальне визначення характеризує юридичну природу, правову характеристику кримінального правопорушення: таке діяння визнається

кримінальним правопорушенням, передбаченим законом як міра покарання (протиправним є те, що карається, або протиправним є те, що передбачено чинним кримінальним законом).

Матеріальне поняття лише підкреслює соціальний характер кримінального правопорушення, його суперечність певним суспільним цінностям (кримінальне правопорушення – це суспільно небезпечне діяння).

Змішане визначення поєднує в собі соціальну та правову риси кримінального правопорушення (кримінальне правопорушення — це передбачене кримінальним законом суспільно небезпечне діяння).

Поняття кримінального правопорушення в кримінальному праві є універсальною і основоположною категорією: воно становить матеріальну основу всіх норм та інститутів кримінального права загальної та особливої частини КК і дає змогу відмежувати кримінальне правопорушення від інших видів правопорушень [1, с.48].

Чинне кримінальне законодавство України (далі КК) дає таке визначення кримінального правопорушення. Статтею 11 Кримінального кодексу України визначено: «Кримінальним правопорушенням є суспільно небезпечне протиправне діяння вчинене суб'єктом кримінального правопорушення» [1, с.49].

Водночас немає єдиних поглядів щодо того, скільки існує рис кримінального правопорушення та чи виділяти як окрему властивість кримінального правопорушення суспільну небезпеку.

У працях таких науковців як Л.М. Кривоченко та Р.В. Вереша розглядаються чотири обов'язкові риси кримінального правопорушення:

- 1) протиправність;
- 2) суспільна небезпека;
- 3) вина;
- 4) караність.

На нашу думку, слід виділити не чотири, а саме шість основних властивостей кримінального правопорушення:

- 1) протиправність;
- 2) суспільна небезпека;
- 3) протиправне діяльність (тобто протиправна дія або бездіяльність особи);
- 4) провина у скоєному діянні;
- 5) вчинення суб'єктом кримінального правопорушення;
- 6) караність, оскільки як без конкретного і свідомого діяння суб'єктом злочину вчинене діяння не буде вважатися кримінальним правопорушенням.

Вартими розгляду є основні властивості кримінального правопорушення. Обов'язковою рисою будь якого злочину або проступку є його протиправність. Як формальна властивість кримінального правопорушення протиправність означає, що вона є імперативною нормою кримінального закону. З цього випливає важливе положення про неможливість застосування кримінального закону за аналогією до такого діяння, яке в ньому прямо не передбачено.

Суспільна небезпека як істотна властивість кримінального правопорушення характеризується тим, що дія або бездіяльність суб'єкта кримінального правопорушення здатне шкодити охоронюваним кримінальним законом відносинам або передбачає реальну ймовірність застосування певної шкоди [2, с.84].

Наступною обов'язковою рисою кримінального правопорушення, яка виражає її внутрішній психологічний зміст, є вина. Ця властивість відображає основний принцип кримінального права - суб'єктивне ставлення, тобто відповідальність лише за наявності вини, що зазначено у статті 62 Конституції України.

Також обов'язковою особливістю кримінального правопорушення є наявність караності, тобто загроза застосування міри покарання, яка міститься в кримінально-правових санкціях за кримінальне правопорушення. При цьому дія

або бездіяльність суб'єкта кримінального правопорушення, за які передбачені покарання чинним кримінальним законодавством, не втрачає ознак злочину чи проступку, якщо в конкретному випадку за їх вчинення не передбачено покарання [2, с.86].

Враховуючи викладене, можна дійти висновку, що питання про визначення поняття кримінального правопорушення вирішилось в контексті діючого Кримінального кодексу України, а саме внесенням в Загальну частину КК відповідних змін і визначенням видів кримінальних правопорушень (злочин та кримінальний проступок) з врахуванням положень чинного Кримінально-процесуального кодексу.

Також нами було визначено основні властивості та риси кримінального правопорушення, які в повній мірі характеризують інститут кримінальних злочинів та проступків.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник. Підготовлено колективом авторів; за заг. ред. В. Я. Конопельського, В. О. Меркулової. Одеса, ОДУВС, 2021. 452 с.
2. Кримінальне право України. Частина 1 : конспект лекцій: навчально-методичний посібник для здобувачів денної та заочної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право». Попович О.В., Томаш Л.В., Латковський П.П. Чернівці, 2022. 182с.

Lahun Karina

3rd year cadet

Dnipropetrovsk State University of internal affairs

(Dnipro, Ukraine)

Supervisor:

Savenko Viktoriia

senior lecturer of the Department of criminal law and criminology

Dnipropetrovsk State University of internal affairs

(Dnipro, Ukraine)

**THE MODERN DEFINITION OF CRIMINAL
OFFENSE CATEGORY & ITS MAIN AUTHORITIES**

***Abstract:** the work characterizes the concept of a criminal offense, outlines the main features and properties of criminal offenses that characterize the crimes and misdemeanors provided for by the current criminal legislation of Ukraine.*

***Keywords:** criminal law, offense, criminal offense, crime, misdemeanor, properties.*

УДК 343.1

Масоха Владислава Олегівна

курсант 3-го курсу

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Шендрик Юлія Володимирівна

викладач кафедри кримінального процесу та стратегічних розслідувань
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ПРОБЛЕМАТИКА ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОСУДДЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

***Анотація:** розглянуто суд, як єдиний орган правосуддя, співвідношення права і закону як ціле і часткове та розвинуто питання різниці між поняттями «доступ до суду», «доступ до правосуддя» та «доступність до правосуддя».*

***Ключові слова:** правосуддя, закон, доступ до суду, доступ до правосуддя.*

Правосуддя – це складне і багатогранне явище, яке вдосконалюється одночасно зі зміною соціально-політичного устрою. Існує єдиний державний орган, на який було покладено здійснення правосуддя – це суд. Відмова у здійсненні правосуддя не допускається. На підставі статті 8 Конституції України гарантується звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина.

Варто зазначити, що на сьогодні не існує єдиного змісту правосуддя. Вчені розділили свої думки на дві групи, де перша вважає, що це форма

діяльності суду, а друга – основна функція суду. Загалом, еволюція правосуддя пов'язана з його спеціалізацією та появою нових видів судової практики.

Однією з проблем здійснення правосуддя можна виділити співвідношення поняття права та закону. Закон – це лише частина права, яка містить частину дозволених державою традицій, які втілюють її самобутність. Право та закон співвідносяться як ціле та часткове, так же як, наприклад, верховенство права та законність. Але ми вважаємо, що буде доречно ввести поняття «правовий закон». Так, Грищенко А.В. вважав, що правовий закон – це нормативно правовий акт, спрямований на реалізацію конституційних прав і свобод людини та громадянина, джерелом походження якого є суверенна воля народу [1, с. 91]. Тобто, дослідивши цю думку, можна зрозуміти, що закон є правовим лише в тому випадку, коли він показує суверенну волю народу та приймається згідно Конституції України.

Шибіко В.П. вважав, що доступ до правосуддя у кримінальному провадженні є самостійним принципом кримінального процесу України, що бере за свою основу більш загальне право людини і громадянина на судовий захист і впливає безпосередньо з Конституції України. Вчений зазначив, що забезпечення правосуддя відповідає критеріям, за якими визначається принципи кримінального процесу [2, с. 167].

Також цікавою є думка Мокрицької І.Я., яка дослідила проблеми доступності правосуддя у кримінальному процесі через призму права особи на судовий захист та реалізацію в ньому основоположних принципів розвитку суспільства та держави, які мають чітко виражений конституційно-правовий характер [3, с. 6].

Дотепер науковці не дійшли єдиної думки щодо використання термінології: «доступ до правосуддя», «доступ до суду», «доступність правосуддя» та інші. Це зумовлено тим, що законодавець непослідовно застосовує дані визначення. Адже у Конституції прямо не передбачено їх значення, проте у статті 21 КПК України визначено законодавцем два принципи

– доступ до правосуддя та обов’язковість судових рішень [4]. Отже, у КПК визначено, що саме доступ до правосуддя має місце у законі, а не будь-які інші визначення.

Таким чином, можна дійти висновку, що кримінальний процес має дві окремі засади: доступ до правосуддя та обов’язковість судових рішень, які повинні розмежовуватись. Також законодавцю слід звернути увагу на чітке тлумачення певних термінів, адже в кодексах воно може використовуватись по-різному або не використовуватись взагалі. Для того щоб суд міг здійснювати правосуддя на засадах справедливості, рівності та неупередженості потрібно закріпити ці визначення у Конституції України та у інших нормативно-правових актах, оскільки суб’єктивне розуміння цих понять породжує їх не однакове розуміння та застосування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Грищенко А.В. Правовий закон: питання теорії та практики в Україні: дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 / А.В. Грищенко. -К., 2002. – 227 с.
2. Шибіко В. П. Судоустрій України: підручник / за ред. М.А.Погорецького та О.Г.Яновської. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 344 с. (співавтор).
3. Мокрицька І. Я. Доступність правосуддя як шлях до забезпечення права на судовий захист у кримінальному процесі: науково-теоретичний аспект. Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2015. № 1 (11). URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n1/15miynta.pdf> (дата звернення: 15.09.2022).
4. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n1089> (дата звернення 15.09.2022)

Masokha Vladyslava Olehivna

3rd year cadet

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Shendryk Yuliia Volodymyrivna

Lecturer at the Department of Criminal Procedure and Strategic Investigations

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

PROBLEMS OF JUSTICE IN CRIMINAL PROCEEDINGS

***Abstract:** the court as a single body of justice, the relationship between law and the law as whole and partial, and the question of the difference between the concepts of "access to court", "access to justice" and "accessibility to justice" were developed.*

***Keywords:** justice, law, access to court, access to justice.*

УДК 343.1

Попова Тетяна Вікторівна

курсант 3-го курсу

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Шендрик Юлія Володимирівна

викладач кафедри кримінального процесу та стратегічних розслідувань

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

**ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ
ЗА УЧАСТЮ НЕПОВНОЛІТНЬОГО ПОТЕРПІЛОГО
ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ**

Анотація: в даній роботі розглянуто загальні правила проведення допиту неповнолітнього потерпілого відповідно до положень Кримінального процесуального кодексу України, особливості проведення цієї слідчої (розшукової) дії з урахуванням психологічних особливостей вказаного учасника кримінального провадження.

Ключові слова: неповнолітній потерпілий, допит, протокол допиту, права та законні інтереси неповнолітнього потерпілого.

Найважливішими та достовірними показниками розвитку суспільства та країни в цілому виступає стан злочинності неповнолітніх, тенденції її розвитку, наявність системи протидії даної категорії кримінальних правопорушень, а отже, дотримання прав та законних інтересів дитини залишаються актуальною проблемою на сьогоднішній час.

Кримінально-процесуальний захист прав та законних інтересів неповнолітніх багато в чому залежить від дотримання посадовими особами передбаченого законом порядку слідчої та судової діяльності. Дії, які здійснюються за участю неповнолітніх, повинні суворо відповідати вимогам кримінально-процесуального законодавства та не можуть їх порушувати.

За результатами дослідження найчастішою слідчою (розшуковою) дією, проведеною під час досудового розслідування, був допит. Змістом допиту є отримання та запис у встановленій кримінально-процесуальним законом формі показань, що містять відомості, необхідні для прийняття правильного рішення у кримінальному процесі [1].

Велика кількість неповнолітніх проходить через таку важливу процесуальну дію, як допит. Допит неповнолітніх має специфічний характер, що представляє особливу складність, оскільки психічна діяльність дітей і підлітків ще остаточно не сформувалася і схильна до серйозних змін при мінімальних впливах.

Окрім обов'язкового дотримання законодавства та принципів права, при допиті неповнолітнього слідчий чи прокурор повинні враховувати низку психологічних факторів та методів, які надалі можуть вплинути на обсяг отриманих відомостей, подальше вирішення справи та бажання допитуваного до діалогу.

Відповідно до п. 12 ч. 1 ст. 3 Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України, неповнолітньою є малолітня особа (дитина до досягнення нею чотирнадцяти років), а також дитина віком від чотирнадцяти до вісімнадцяти років.

Зокрема, допиту малолітніх або неповнолітніх учасників кримінального провадження присвячено такі статті КПК, як ст. 226, що має назву «Особливості допиту малолітньої або неповнолітньої особи»; ст. 227 «Участь законного представника, педагога, психолога або лікаря у слідчих (розшукових) діях за участю малолітньої або неповнолітньої особи», а також ст. 490 «Допит

неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого», ст. 491 «Участь законного представника, педагога, психолога або лікаря в допиті неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого» [2].

Загалом допит неповнолітнього потерпілого відбувається у кілька етапів, які мають певні особливості.

Перш ніж допитати неповнолітнього потерпілого, слідчий повинен дізнатися про основні відомості про її психологічні особливості. Для цього необхідно опитати батьків та вихователів (педагогів), які спостерігали дитину на етапах розвитку та в різних умовах життя. Свідчення батьків та співробітників дитячих установ у цій ситуації можуть суттєво доповнювати один одного. Допит неповнолітнього потерпілого має проводитися за участю педагога або психолога (ст. 227 КПК України) [2].

У процесі підготовки до допиту дитини слідчому, прокурору також слід заздалегідь вирішити питання про місце допиту. Якщо відомо, що дитина сором'язлива, замкнена, невпевнена в собі, її слід опитати за місцем проживання.

Тактично некоректно опитувати потерпілого в місці, де він міг пережити травматичний досвід, у випадках, коли слідчому раніше стало відомо, що у дитини погана зорова пам'ять, не вистачає мови для опису складної ситуації, розташування предметів у просторі, їхнє переміщення тощо [3].

Момент проведення допиту слід планувати, зважаючи на розклад дня та інтереси неповнолітнього. Тривалість допиту не може бути єдиною для всіх дітей. Вона визначається з урахуванням віку та індивідуальних особливостей дитини. Відповідно до КПК України (ст. 226) час допиту неповнолітньої особи обмежується, тобто слідчий не має права продовжувати цю процесуальну дію понад одну годину без перерви. Загальна тривалість допиту не може перевищувати двох годин на день [2].

При обранні кола осіб, яких необхідно залучити до проведення допиту, потрібно виходити з кримінально-процесуальних вимог і запрошувати учасників, які є обов'язковими для проведення слідчої дії за участю

неповнолітнього. Запрошення педагога або психолога здійснюється за віковим критерієм потерпілого, а в деяких випадках і з урахуванням його гендерних ознак. Присутність лікаря визначаються слідчим з урахуванням розвитку малолітнього, його захворюваності або особливих потреб медичного характеру.

Слід відзначити, що з метою підвищення точності та повноти фіксації показань неповнолітніх потерпілих слід використовувати аудіо- або відеозапис проведення слідчої (розшукової) дії. Аудіозапис, відповідно до ст. 105 КПК України, не замінює традиційного письмового протоколювання і є додатком до протоколу допиту. Щодо проведення відеозапису допиту неповнолітніх потерпілих, то його слід обов'язково використовувати в тих випадках коли потерпілий погано володіє розмовною мовою, широко використовує для передачі інформації жести, міміку й інші виразні засоби [4].

Таким чином, неповнолітні потерпілі під час кримінального провадження потребують особливого відношення до себе, що в першу чергу проявляється у специфіці проведення слідчих (розшукових) дій за їх участю. Допит неповнолітнього вимагає від слідчого знань педагогіки, загальної та дитячої психології, вміння таким чином окреслити свою лінію поведінки, щоб за найсуворішого виконання закону забезпечити успішне виконання поставленого завдання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. «Зелені кімнати»: психологічні особливості організації роботи з дітьми / Н.П. Бочкор, О.М. Цільмак, О.В. Швед та ін. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2012. 112 с.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651- VI. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 9-10. № 11-12. № 13. Ст. 88.
3. Шепітько В.Ю. Допит потерпілого: тактико-психологічний підхід. Питання боротьби зі злочинністю. 2008. Вип. 15. С. 256–265

4. Кочура О. О. Неповнолітній потерпілий як учасник кримінального провадження: монографія / О.О. Кочура: за загальною редакцією доктора юридичних наук, професора О.О. Юхна. – Харків : НікаНова, 2015. – 249 с.

Popova Tetyana Viktorivna

3rd year cadet

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Shendryk Yuliia Volodymyrivna

lecturer at the Department of

Criminal Procedure and Strategic Investigations

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

***Abstract:** the author of the article analyzed the common rules of interrogation of the minor victim according to the new Criminal Procedure Code. An attempt to allocate some specific rules of this detective action was made.*

***Keywords:** minor victim, interrogation, protocol of interrogation, legal interests of minor victim.*

ТЕХНІЧНІ НАУКИ (TECHNICAL SCIENCES)

УДК 004

Білан Анастасія Андріївна

студентка кафедри психології та педагогіки

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Станіна Ольга Дмитрівна

кандидат технічних наук, доцент,

доцент кафедри інформаційних технологій

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

КІБЕРБЕЗПЕКА ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

***Анотація:** в роботі наведено ряд задач, які постають перед державою та суспільством в сфері забезпечення кібербезпеки та потребують системного підходу до їх вирішення. Зазначено важливість поставлених проблем та необхідність співпраці фахівців з різних галузей науки та практичної діяльності. Акцентовано увагу на тому, що чітко сформульовано спільна мета є першим кроком до забезпечення інформаційного суверенітету України.*

***Ключові слова:** кібербезпека, система заходів, безпека, національна безпека, інформаційні технології.*

Все більше послуг та речей в сучасному світі пов'язані з використанням інформаційних технологій. В такій ситуації будь-яке порушення в роботі інформаційних систем та технологій може призвести до серйозних економічних та соціальних втрат. Так, до основних інформаційних порушень можна

віднести [1]: соціальну інженерію, віруси та протиправний контент. Деякі науковці також фіксують збільшення числа атак, направлених саме на промислову діяльність та банківську систему; в той же час за період боротьби з пандемією коронавірусу зросла й кількість кібератак на медичну сферу – в цілях крадіжки особистої інформації (з метою подальшого викупу) чи інформації щодо новітніх розробок в області медицини [2]. Зрозуміло, що в такому випадку можна констатувати наявність ряду серйозних проблем в області кібербезпеки і необхідність невідкладного пошуку нових методів їх вирішення.

У сучасному інформаційному просторі система забезпечення безпеки кіберпростору України створювалася та розвивалася відповідно до Конституції України та інших нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини в електронній сфері. Важливим нормативним документом національної безпеки є Національна стратегія кібербезпеки, яка була введена у 2016 році [3]. Саме цей документ визначає кібербезпеку як один з головних напрямів у забезпеченні національної безпеки країни.

Так, з точки зору кібербезпеки, серед першочергових задач перед державою та відповідними відомствами є запобігання шкоди суспільству шляхом:

- впровадження законодавства, яке б регулювало діяльність у сфері інтернет-контенту, розповсюдження неприйнятних ідей, неповноти чи недостовірності інформації;
- правового захисту національних інтересів у сфері інформаційних технологій та кіберпростору;
- моніторингу кіберпростору для визначення існуючої наявності несанкціонованого розповсюдження, використання і порушення цілісності, конфіденційності та доступності інформації;
- забезпечення інформаційної грамотності населення задля підвищення його інформаційної безпеки [4] тощо.

Зрозуміло, що такі задачі вимагають одночасних та злагоджених мій держави та суспільства разом – і не тільки на національному, але й на регіональному рівні. Також доцільним є залучення міжнародного співробітництва в області інформаційної та кібербезпеки, оскільки такого роду співробітництво може мати позитивні наслідки в плані ліквідації та протидії кібератакам та інформаційним загрозам.

Крім того, важливо зазначити, що такі масштабні міри протидії потребують прямого залучення до роботи не тільки так званих практичних діячів, але і науковців в найрізноманітніших сферах, оскільки поточні та потенційні загрози в інформаційному просторі неможливо вирішити лишень за рахунок правоохоронної чи інформаційної сфери, бо потрібні ще й спеціалісти, які будуть відповідати за організаційні, технічні, матеріальні, педагогічні питання тощо. Необхідність такої співпраці зумовлена відсутністю системного підходу до вирішення питань кібер- та інформаційної безпеки.

Таким чином, з урахуванням надшвидкого розвитку інформаційних технологій, кібербезпека в сучасному світі є однією з основних складових національної безпеки. Треба сказати, що її успішній реалізації значною мірою сприятиме якісно сформульована національна інформаційна політика. Інтеграційним фактором діяльності цих суб'єктів має стати чітко сформульована спільна мета для забезпечення інформаційного суверенітету України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Рудік Г. С., Станіна О. Д. Кібербезпека як міра соціальної свідомості. Інформаційні технології в освіті та практиці: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Львів, 17 грудня 2021) / упорядник: Т. В. Магерівська. Львів : ЛьвДУВС, 2021. С.71-72

2. Горбулін В.П., Даник Ю.Г. Національна безпека України: фокус пріоритетів в умовах пандемії. Вісник Національної академії наук України. 2020. No 5, С. 3-18
3. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України. Урядовий кур'єр, No 215, 2017
4. Старик-Блудова, А. Ю., Станіна О. Д.. Кіберзлочинність та шляхи боротьби з нею. Інформаційні технології в освіті та практиці : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Львів, 18 грудня 2020) / упорядник: Т. В. Магеровська. Львів : ЛьвДУВС, 2020. С. 100-101

Bilan Anastasia Andriivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Stanina Olga Dmitrivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

**CYBER SECURITY AS AN INTEGRAL
PART OF NATIONAL SECURITY**

***Abstract:** the paper presents a number of problems facing the state and society in the field of cyber security and require a systematic approach to their solution. The importance of the posed problems and the need for the cooperation of specialists from various fields of science and practical activity are indicated. Attention was focused on the fact that a clearly formulated common goal is the first step to ensuring Ukraine's information sovereignty.*

***Keywords:** cyber security, system of measures, security, national security, information technology.*